

Entreprenörsnytt

December 2023

Södra testar nya skotaren Centipede

Södra byter affärssystem – så här påverkas du

Ny kostnadsfördelning i skogsmaskinindex

Sista pappersexemplaret av Entreprenörnytt

Detta är det sista numret av Entreprenörnytt – i pappersformat. Från årsskiftet kommer Entreprenörnytt istället att ges ut i form av ett digitalt nyhetsbrev. Registrera din mejladress för att vara säker på att få viktig och intressant information från Södra.

Förändringen görs för att kunna ge dig som entreprenör, åkeriägare och anställd aktuella nyheter och relevant information på ett effektivt sätt. Ett digitalt nyhetsbrev ger oss större möjligheter att följa upp hur många mottagare som tar del av innehållet och vad man väljer att läsa. Utifrån den informationen kan vi anpassa innehållet att bli mer tilltalande. Vi får också en större flexibilitet i när och hur ofta vi skickar ut Entreprenörnytt. Dessutom hoppas vi att det underlättar för er som tar del av innehållet att det skickas direkt till alla ägare och anställda, utan mellanhand.

VI BEHÖVER DIN E-POST

Du som är entreprenör- eller åkeriägare kommer automatiskt att få del av nyhetsbrevet. Men du som är anställd behöver registrera dig som mottagare genom att ange din e-postadress på sidan sodra.com/entreprenorsinformation.

På samma sida kommer du också kunna ta del av aktuella upphandlingar, viktiga dokument och annan information som är viktig för dig som entreprenör och åkeriägare.

Södrakontakt som papperstidning blir en medlemsförmån

Från och med 2024 kommer Södrakontakt som papperstidning vara en exklusiv förmån för medlemmar i Södra. Du som entreprenör kommer att kunna ta del av innehållet i digital form på webben.

Södrakontakt är en tidning för medlemmar i Södra med syfte att inspirera och vara en källa till kunskap och lärande. Medlemmar får regelbundet Södrakontakt i pappersform hemskickad i brevlådan. Samtidigt har alla som är intresserade av frågor inom exempelvis hållbart skogsbruk, skogsekonomi och näringspolitik kunnat prenumerera utan kostnad på tidningen. Det ändrar vi nu på.

Från och med nr 1 2024 skickas den tryckta versionen av Södrakontakt endast till medlemmar i Södra.

Sedan flera år tillbaka finns Södrakontakt i digital form på webben, både som webbsidor och i pdf-format, och från och med årsskiftet hänvisas alla icke medlemmar att ta del av tidningens innehåll där.

– Fördelen med den digitala versionen av Södrakontakt är att du på ett samlat ställe har tillgång till flera årgångar av tidningen och därmed en lång rad artiklar. Webbsidorna gör att du enkelt kan söka efter en viss artikel eller ett speciellt ämne som vi berört i tidningen. Pdf-formatet gör att du snabbt kan ladda ner ett specifikt nummer, säger Johanna Martin, ansvarig utgivare för Södrakontakt.

Södrakontakt i digital form:
sodra.com/sodrakontakt

Södra byter affärssystem – så här påverkas du

Vid årsskiftet 2023/2024 genomför Södra ett byte av affärssystem för att skapa en koncernövergripande och framtidssäkrad affärsstyrning. När systembytet genomförs kommer alla system att vara nedstängda, vilket kräver en del förberedelse från både Södras och din sida.

Under perioden 2023-12-28 till 2024-01-07 kommer alla Södras virkesadministrativa system vara avstängda. Detta kommer oundvikligen få vissa tillfälliga effekter på verksamheten, då ingen information kommer kunna skickas från Södra. Vi vill understryka vikten av samarbete och god kommunikation och ber er ha överseende med det extra arbete som detta innebär.

NYCKELN TILL FRAMGÅNG ÄR SAMARBETE

Under systembytet ber vi dig som transportör och skogsentreprenör att hålla muntlig kontakt om skotning, flisning och transport, vilket också innebär ett behov av extra kontakt mellan transportör och entreprenör.

Södra kommer försöka säkerställa att det finns anmälningar i våra transportadministrativa system (Rundved – LogDrive) och större flisningsuppdrag (Biobränsle – MIR) för att täcka perioden när Södras interna system ej är tillgängliga. Detta kommer ske genom att Södra “föranmäler” transportuppdrag till LogDrive innan systembytet, vilket kommer innebära att det finns transportorder i omlopp med osäkra volymer.

När det gäller våra entreprenörs- och transportsystem gäller följande:

- LogDrive kommer vara tillgängligt under systemskiftet. Det kommer därför vara möjligt att lasta/lossa och lagerjustera precis som vanligt. Den enda synliga begränsningen är att inga skotade volymer kommer rapporteras till LogDrive under systembytet, vilket alltså innebär att våra förare behöver hjälpas åt att hålla reda på lager vid bilväg.
- Entreprenörsappen kommer vara i drift under systemskiftet. Däremot kommer det finnas begränsningar som gör att det inte går att ladda ner nya traktordirektiv eller skicka återrapporter. Andra kopplingar mot Södras interna system kommer vara stängda. Därför är det viktigt att **samtliga traktordirektiv** i ruttplanen laddas ned av respektive arbetslag inför att systemen stängs av.
- Produktionsportalen – kommer vara stängt under hela systemskiftet.
- MIR – kommer vara stängt under hela systemskiftet.

AVVERKNINGS- OCH SKOGSVÅRDS-ENTREPRENÖRERS FÖRBEREDELSE

- Ladda ner **samtliga traktordirektiv** i rutten på samtliga arbetslag senast 27/12.
- Fakturera utförda uppdrag senast den 26/12, gärna så snart som möjligt efter att ett traktordirektiv är utfört.
- Viktigt med korrekt skotarrapportering för att få rätt vid virkesanmälan. Därför viktigt att säkerställa att alla skotarförare på ert företag har den kunskap som krävs för att kunna skicka korrekta skotarrapporter. Södra har tillsammans med de olika maskintillverkarna tagit fram lathundar för korrekt skotarrapportering till Södra. Dessa lathundar finns publicerade i dokumentarkivet i Produktionsportalen ifall ni söker på ordet ”Skotare”.

TRANSPORTÖRERNAS FÖRBEREDELSE

Under tiden innan den 28/12 måste vi be dig ha extra uppsikt över följande:

- Är mängden tillgängliga rundvedstransportorder i LogDrive tillräcklig?
 - Saknas transportorder?
- Samla ihop kontaktinformation till nödvändiga skotare och distribuera till dina förare.
- Begär rättning av felaktiga mätningar omgående.
- Skicka fakturor på extraarbete, till exempel lastfyllnad.

Kontakta din transportledare eller produktionsledare INNAN den 28/12 för att säkerställa att saknade transportorder anmäls till LogDrive för att täcka perioden då systemen stängs.

Marknadsläget i Södra

PAPPERSMASSA

Efterfrågan på pappersmassa varierar för närvarande mycket mellan de tre största världsmarknaderna Kina, Europa och Nordamerika. I Kina är efterfrågan hög medan den i Europa och Nordamerika är betydligt lägre. Eftersom Kina är den klart största marknaden för pappersmassa i världen innebär det att efterfrågan på massa globalt sett är relativt bra. Under 2023 är efterfrågan på pappersmassa i Europa mycket låg. Produktionen i Europa av olika papperstyper har sjunkit med nästan 20 procent jämfört med föregående år och är nu den lägsta på 30 år. Orsakerna till nedgången är den svaga ekonomiska utvecklingen i Europa, höga ingående lager av papper hos grossister och ökande konkurrens från import av papper från lågkostnadsländer i Asien. Efterfrågan i Europa har dock förbättrats något under hösten, vilket har lett till en viss ökning av priserna på pappersmassa under de senaste månaderna. Priserna ligger i början av november på 1 200 USD för barrmassa och 900 USD för lövmassa.

– Vi har för närvarande den lägsta pappersproduktion på 30 år i Europa samtidigt som efterfrågan på massa i Kina är hög. Det gör att massamarknaden globalt sett är relativt bra. Vi räknar dock inte med att 2024 blir ett starkt år, säger Knut Omholt, marknadsanalytiker på Södra Cell.

TRÄVAROR

Den europeiska trävarumarknaden har under hösten fallit tillbaka både i efterfrågan och pris, som en effekt av lågkonjunkturen i byggsektorn som i sin tur är orsakad av högre räntor och inflation. Prognoserna för nybyggnationen av bostäder är minskande i stora delar av världen, men mest dramatiskt i Skandinavien där nybyggnationen förväntas halveras på bara ett år. Däremot är ROT-sektorn mindre konjunkturskänslig, och det är där den större delen av trävaruförbrukningen sker. Det medför att efterfrågan på trävaror inte bör minska lika mycket som byggsektorn gör totalt. Marknaderna utanför Europa är däremot i ett bättre läge. Byggkonjunkturen i USA ser ut att ha bottnat och i Kina och Nordafrika ökar importbehovet. Samtidigt är det råvarubegränsningar i flera länder som gör att sågverken inte kan producera för fullt. Priserna på trävaror i Europa var relativt stabila under kvartal tre, men de har fallit i kvartal fyra. Sverige gynnas dock av en fördelaktig valuta som gör det möjligt att ta marknadsandelar i en krympande marknad.

– Marknaden är svårbedömd. Europamarknaden är tuff just nu, men vi tror att marknaderna utanför Europa och råvarubegränsningar kommer balansera upp marknaden så att vi nu kan se en förbättring i början nästa år, säger Andreas Jonasson, marknadschef på Södra Wood.

VIRKESMARKNAD

Virkesmarknaden präglas av en fortsatt god efterfrågan på skogsråvara och en stabilitet i våra industriers behov under senare delen av hösten och in på det nya året. Framför allt sågbara sortiment men även massa-ved och skogsbränslesortimenten har en god efterfrågan.

Timmer Södra ser en stabilt hög efterfrågan på gran- och talltimmer och övriga sågbara sortiment under senhösten och vintern. Prognosen visar fortsatt låga lagernivåer vid bilväg och industri in på nästa år. Marknaden för sågat lövsortiment är något osäkrare framåt, men efterfrågan är normal.

När det gäller massaved har vi balanserade lager vid industri med en fortsatt god efterfrågan, framför allt på barrmassaved. Björkmassaved visar en något minskad efterfrågan där lagernivåerna för närvarande är lite högre än normalt. Efterfrågan på asp- och bokmassaved är fortsatt god under hela senhösten och vintern.

SKOGSBRÄNSLE

Södra ser en mycket god efterfrågan på grot (grenar och toppar) under nuvarande säsong. Södra sänkte den 1 augusti gränsen för minsta volym på leverans på grotsortimentet från 100 m³s till 50 m³s. Tillsammans med den nuvarande totala marknadspremiem på 20 kr/m³s råder goda förutsättningar för skogsägarna att planera in åtgärder på sin skog som innefattar uttag av grot både från föryngringsavverkning, naturvårdsgallring och åkerkanter.

Södra testar nya skotaren Centipede för skonsam avverkning och förbättrad förarmiljö

En ny typ av skotare, kallad Centipede, kör just nu omkring i skogarna och testas. Södras egen avverkningsgrupp team Dacke, körde maskinen under en månad från mitten av september till mitten av oktober. Målet är att skotaren ska kombinera skonsamhet och ökad produktivitet med förbättrad förarmiljö.

Svenskt skogsbruk står inför stora utmaningar där hållbarhet står i centrum och en viktig fråga är att undvika markskador. Därför har Södra, Sveaskog, SCA, Holmen, Norra Skog, Mellanskog, Stora Enso och BillerudKorsnäs samt maskintillverkaren Komatsu Forest tillsammans utvecklat en ny skogsmaskin för ett mer skonsamt skogsbruk.

Målet är att hitta framtidens hållbara lösningar för arbetet i skogen, samt att genom innovativa lösningar för förar komforten bidra till att göra skogen till en ännu mer attraktiv arbetsplats. Centipede har utvecklats för att möta kraven på lägre marktryck och reducera risken för markskador, ökad produktivitet genom att öka transport hastigheten och bättre arbetsmiljö genom att minska helkroppsvibrationer för föraren. Maskinen har ett nyutvecklat bandsystem för skogsbruk med en stor understödsyta mot marken. Maskinen har även ett hel-fjädrat chassi som hanterar markens ojämnheter, vilket medför att maskinens hastighet ska kunna ökas markant utan att vibrationerna gör det.

Den nyutvecklade tekniken innebär att Centipede ska kunna köras på både trakter som vanligtvis betraktas som vintertrakter och trakter som påverkas mycket av nederbörd. Förutom att Centipede kan tillgodose virkesförsörjningen under hela året och därigenom skapa bättre förutsättningar för en lönsam avverkning, så har den flera direkt produktionshöjande egenskaper.

Under en månads tid har Södras avverkningsgrupp team Dacke testkört Centipeden där den satts in i normal produktion i 2-skift, men på utvalda trakter för att få testresultat och data från olika terrängförhållanden.

– Resultaten från testerna hålls inom projektet. Men vi är mycket nöjda med testperioden där vi utmanat konceptet i sydsvenska förhållanden och fått in bra underlag från testerna. Projektet rullar nu vidare med fokus på utveckling av konceptet och ytterligare tester hos projektdeltagarna, säger Jonas Hafmar, utvecklare skogsteknik på Södra.

Magnus Petersson, chef för skötsel- och entreprenörsutveckling på Södra, kommenterar utvecklingen av den nya skogsmaskinen:

– Inom Södra vet vi hur viktigt det är att bruka skogen utan att skada marken. Medlemmarna i Södra vill lämna över en skonsamt brukad skog till nästa generation. Det stärker skogens ekonomiska, sociala och kulturella värden. Genom att vara med och utveckla nästa generations skogsmaskin gör vi något som värderas högt inom familjeskogsbuket, säger han.

Morgan Karlsson, maskinförare i Södras avverkningsgrupp team Dacke, har kört maskinen under en månads tid och är nu nyfiken på testresultaten.

– Vi har använt Centipede på samma sätt som vi använder våra egna skotare, så det blir ett bra underlag i den fortsatta utvecklingen. Det är viktigt att vi utvecklar skonsamma maskiner eftersom skogsbruket har ögonen på sig.

Naturvårdshuggning är roligt och utmanande, tycker Marcus

Naturvårdshuggning har blivit en större del av flera entreprenörers vardag de senaste två åren. Det är en utveckling som Marcus Gustavsson, som driver MG Skog Jeppahem, trivs bra med.

– Det roligaste med naturvårdande skötsel (NS) är att jag kreativt kan skapa en egen ”tavla”. Mitt bästa tips är att tänka naturvård och inte produktion om du har en NS. Det blir mycket bättre resultat om du helt kopplar bort produktionstänket.

Nyligen genomförde Marcus en naturvårdshuggning hos skogsägarparet Harald och Gunilla Säll. De bor på en gård norr om Braås i mitten av Småland, som har funnits i familjens ägor i sex generationer.

Marcus har som regel att vid en NS-skötsel gå en runda med markägaren och skogsinspektorn så att de har samma målbild och kan förklara vissa åtgärder för markägaren. Om markägaren inte finns på plats tar han gärna en avstämning per telefon.

– Alla NS-åtgärder ger inte vackra resultat och ibland kan jag och skogsinspektorn behöva förklara vilka åtgärder jag ska göra och varför. Då får skogsägaren en förståelse och acceptans för högstubbar, grova toppar och veteranisering. Vid veteranisering skadar jag medvetet trädet. Syftet är inte att trädet ska dö utan att det snabbare ska utvecklas till naturvärdesträd, till exempel att trädet blir ihåligt och på så sätt blir intressant för många arter. Det är dock enklare idag med NS-åtgärder än för några år sedan eftersom markägarna har större förståelse. Tiden jag lägger på kommunikation får jag igen i form av en nöjd skogsägare, säger Marcus.

Marcus och Harald tittar och resonerar tillsammans om åtgärderna i beståndet.

Genom NS-åtgärder kan vi öka variationen av miljöer, träd och buskar som gör att en större mängd arter kan hitta livsmiljöer. Det är särskilt viktigt att öka mängden död ved, eftersom många arter har en koppling till denna ved. Här står skördarföraren Marcus Gustavsson till vänster tillsammans med skogsägaren Harald Säll till höger, bredvid en yngre ek som Marcus har ringbarkat med skördaraggregatet. Eken kommer att bli ett värdefullt inslag i beståndet som stående och solbelyst död ved.

Harald är en mycket engagerad skogsägare och hade många egna önskemål om hur saker skulle utföras.

– I något fall stämde inte kraven överens med önskemålen och då fick jag förklara varför jag valde att göra på ett visst sätt, till exempel att veteranisera ett träd som han ville ta bort, säger Marcus.

I det aktuella beståndet gjordes det 1993 en gallring som ökade lövandelen genom att nästan all gran avverkades. Nu har det gått 30 år och det är åter dags att gå in och göra naturvårdande NS-skötsel, för att bevara och utveckla beståndets naturvärden. I det aktuella beståndet finns idag många olika lövträd och buskar såsom bok, ek, lind, hassel, oxel, rönn, lönn, en och björk. I området finns också en hel del kulturlämningar i form av rösen och stenmurar.

Vid mötet med skogsägaren Harald är också skogsinspektorn Johan Svensson med.

– I skogsägarens gröna skogsbruksplan kan vi läsa om beståndets värden, målet med området och lämpliga åtgärder. Inför NS-huggningen spelar det också in hur du som skogsägare vill att beståndet ska utvecklas, säger Johan Svensson som är Haralds skogsinspektör.

MÅLBILDEN STYR

Skogsstyrelsen har varit på besök och gett råd till Harald, som nu också har fått bidrag för att utföra en naturvårdande åtgärd i beståndet. Målbilden för detta område är en varierad lövskog med friställda solitära träd. Längs med åkern skapas ett bryn med blommande buskar och solitära träd, kulturmiljöerna främjas.

– För att uppnå målbilden behöver vi bland annat framhäva, röja och hugga fritt runt kulturmiljöerna. Vi behöver också hugga fram äldre ekar, ta bort inväxande asp från åkern, glesa ut resten av aspen och ta bort inväxande hybridlärk, säger Johan.

TYDLIGA TRAKTDIREKTIV

För entreprenören är det viktigt att ha koll på flera saker vid en NS-åtgärd.

– Vi får information om målbilden för beståndet och vilka åtgärder som ska genomföras genom trakttdirektivet. Ibland finns det rådgivningskvitto från Skogsstyrelsen som är styrande, då ska detta följas. Om det till exempel står i kvittot att det ska vara tre granhögstubbar, så måste det vara det för att avverkningen ska bli godkänd. Det är viktigt att kommunikationen mellan oss och skogsinspektorn fungerar. Förutom mål och åtgärder behöver vi också få information från skogsinspektorn om markägarens önskemål, tillgång till rådgivningskvitto i de fall det finns och att otydliga gränser är utmarkerade. Det är viktigt att vi har en klar målbild för arbetet, ibland kan det stå NS i trakttdirektivet och inget mer, men det krävs mer information för att arbetet ska bli bra. I övrigt behöver vi veta var det finns avlägg, om grot ska tas ut eller ligga kvar, säger Marcus.

Harald, Johan och Marcus går igenom broschyren Naturvårdsskötsel i NS-bestånd som är framtagen för att vara ett stöd för den som planerar och/eller utför naturvårdande skötselåtgärder. En stor andel av Södra Skogs fältpersonal och entreprenörer har genomgått NS-utbildningar under 2021–2023.

Många vill ha NS runt sina hus, men Marcus avråder från det.

– Ofta vill man ha ”fint” runt sin boendemiljö. Skog med NS-åtgärder ser ofta inte så snygg ut. Om skogsägaren vill ha NS runt bostaden och samtidigt vill ha det ”fint” kan vi entreprenörer tänka på att spara den döda veden eller veteraniserade träden där de inte syns eller utgör någon fara, säger Markus.

Markus tycker att naturvårdshuggning är roligt och utmanande.

– *Det känns bra att vara med och bidra till att öka naturvärdena och arbetet är annorlunda på det sättet att det inte finns några rätt eller fel. Det viktigaste är att du inte plockar bort naturvärden. Du kan ta ut svängarna och ge utlopp för den egna kreativiteten. Jag tror att om man ska göra ett bra jobb i en NS-åtgärd måste man tycka att det är kul, säger Marcus.*

Varför är det viktigt att skapa ny död ved?

En stor variation och mängd döende och döda träd är en av de viktigaste förutsättningarna för en hög artmångfald i skogen. En stor andel av våra skogslevande arter, främst insekter, mossor, lavar och svampar, är beroende av död ved för sin överlevnad. Även fåglar och mindre däggdjur söker sin föda och har sina boplatser i död ved.

Genom att bevara och främja död ved i våra skogar kan vi bidra till att skydda dessa arter och bevara den biologiska mångfalden.

I de bestånd som sparas för naturvärden är ambitionsnivån oftast hög vad gäller nyskapande av död ved i samband med naturvårdande skötsel. Detta eftersom död ved ger stor naturvårdsnnytta och vi har betydligt lägre andel död ved i de omgivande produktionsbestånden än vad som skulle ha funnits i skogar som inte människan brukar. Därför skapas ofta mer död ved även i samband med naturvårdsåtgärder på gammal inägomark än vad som funnits där historiskt, men placeringen anpassas så att exempelvis inte andra miljövärden påverkas negativt.

Här kan du ladda ned broschyren "Naturvårdsskötsel i NS-bestånd".

Säkrare arbetsplats med mer kunskap

Under hösten har Södras avverknings- och skogsvårdsentreprenörer gått en grundläggande arbetsmiljöutbildning. Utbildningen är digital och helt anpassad till skogsverksamhet.

På Södra jobbar vi säkert eller inte alls och vi vill att detta ska genomsyra hela kedjan från skog till industri. En viktig del i detta är att alla entreprenörer har koll på vad som gäller i säkerhets- och arbetsmiljöfrågorna.

– Det är viktigt att alla med arbetsmiljöansvar i hela kedjan förstår och uppfyller grundkraven på säker arbetsmiljö för att undvika olyckor och incidenter. På så vis blir vi en attraktivare bransch där entreprenörer och medarbetare trivs och är trygga på jobbet, säger Joel Persson, skogsteknisk chef på Södra.

Den digitala utbildningen har genomförts av Säker arbetsmiljö, som går igenom vad lagen säger kring arbetsmiljö och kombinerar det med konkreta situationer från arbetet i skogen. Deltagarna får bland annat lära sig om systematiskt arbetsmiljöarbete, skyddsronder och handlingsplaner, tillbud- och olycksanmälan, arbetsplatsträffar och framförallt hur man kommer igång med arbetsmiljöarbetet i sitt företag. Dessutom får deltagarna tillgång till mallar, handlingsplaner och dokument som är viktiga i arbetsmiljöarbetet och erbjuds extra rådgivning om det uppstår frågor.

– Det finns säkerligen en spridning för hur långt olika entreprenörer kommit i sitt systematiska arbetsmiljöarbete. Många har säkert koll på stora delar, men då det är ett omfattande och viktigt område så är det viktigt att vi säkerställer att alla verkligen har koll på vad som gäller. Oftast så brukar man kunna få med sig någon nyttig ögonöppnare med möjlighet till fördjupning, säger Joel.

Nicklas Jädernäs som driver Bodafors Skogstjänst AB sen 20 år tillbaka har tagit del av utbildningen. Han hade genom tidigare utbildningar och certifiering redan en grundkunskap i arbetsmiljö, men tyckte att det var bra med en uppdatering. Att deltagarna kunde komma med input och exempel under utbildningens gång tyckte Nicklas skapade en bra dialog och ett erfarenhetsutbyte.

– Arbetsmiljön har blivit en allt mer aktuell fråga och jag har fler anställda i företaget nu, så det är alltid bra att fräscha upp minnet. Det är en utmaning att kontrollera och säkra arbetsmiljön för dem som arbetar själva ute i skogen, så det gäller att ständigt påminna om grundläggande saker och att de ska rapportera om något händer, säger Nicklas som också skickade med ett önskemål på mer fördjupning i psykosocial arbetsmiljö nästa gång.

Olycka vid avbandning i Värö

I början av oktober inträffade en arbetsplatsolycka i Värö när en chaufför träffades av en massavedsbit vid avbandning. Nu är utredningsarbetet klart och framtagandet av en vägledande instruktion för lastsäkring och säker avbandning pågår.

Den 4 oktober höll en chaufför från av Södra anlitat åkeri på att avbanda lasten när han träffades av en fallande massavedsbit. Biten låg bara mot en stötta och föll av lasset när chauffören lossade bandet ståendes nedanför den lösa biten. Chauffören hade själv lastat lasset dagen innan och då inte reagerat på att något varit konstigt. Olyckan resulterade i spräckt läpp, utslagna tänder och skador på underkäken och chauffören har varit sjukskriven i tre veckor.

– Chauffören fick allvarliga skador, men vi är tacksamma att han klarade sig då utgången kunde blivit värre. Vi är också tacksamma för att han snabbt blev omhändertagen på plats av handlingskraftiga medarbetare, säger Joel Persson, skogsteknisk chef på Södra.

Olyckan är tyvärr bara den senaste i raden av avbandningsolyckor som skett de senaste tio månaderna och Södra tar detta på stort allvar. Utredningsarbetet inleddes med att arbetsmiljöchef Therese Markström och förare från Södras åkeri granskade hur avbandningsprocessen går till. Därefter tog Södras åkerichef Oskar Herrlin över tillsammans med transportutvecklare Pehr Sundblad samt förare och skyddsombud från Södras åkeri för att göra en ingående analys av olyckan.

Analysen visar att korrekt skyddsutrustning användes och larmrutiner och omhändertagandet på plats fungerade väl. Massabiten höll godkända mått, men har inte varit tvåsidigt säkrad mot stöttor. Den första analysen visar en händelsekedja med en rad möjliga faktorer som samspelar bakom olyckor av den här typen, där det egentligen börjar med uppsikt vid lastning. Det är av vikt att tänka igenom placering av kortare godkända stockar för att undvika att eventuella lastförskjutningar under transport kan påverka lastens säkring. Sist i ledet blir den visuella säkerhetskontrollen av lasten innan avbandning.

– Vi kan konstatera att avbandningen är ett riskmoment. Nu arbetar vi med att ta fram en vägledande instruktion för hur en lastsäkring och säker avbandning bör gå till som kommer att skickas till externa transportörer och samarbetspartners så fort den är klar, säger Pehr Sundblad, transportutvecklare på Södra.

Vid avbandning, men även vid andra moment kopplat till transporter och arbete i skogen, sker det säkerligen händelser som kunde resultera i en skada, men som inte gjorde det den här gången. Det kallas för tillbud. Södra vill uppmana alla entreprenörer och transportörer att anmäla även tillbud i IA-appen. Då kan vi analysera vilka farliga arbetsmoment vi har och vad vi kan göra för att få ett säkrare arbete.

Är du intresserad av att förbättra miljöhänsynen i skogen?

Södra utför årligen det så kallade Gröna bokslutet, då revisorer kontrollerar hur väl Södra lever upp till certifieringssystemen PEFC:s och FSC:s krav på generell hänsyn, och hur egen policy samt rutiner för miljöhänsyn följs. Syftet med bokslutet är att få ett underlag fortlöpande förbättringar av hänsynsarbetet

Nu söker vi ytterligare revisorer som är intresserade av miljöhänsyn och som vill jobba med uppföljning av miljöhänsynen vid skogliga åtgärder i det gröna bokslutet. Vi ser det som meriterande om du har kört skogsmaskin eller jobbat med plantering eller röjning tidigare.

LÅTER DET INTRESSANT?

Kontakta respektive miljöledare nedan.

Region Väst Maria Lennartson 0340-63 37 77

Region Öst Pernilla Henriksson 0499-159 97

Region Syd Hanna Nilsson 010-471 60 48

Gröna arbetsgivare utökar praktikstödet för skogsmaskinförare

Redan nu är det svårt att hitta kompetenta maskinförare och det spås inte bli lättare i framtiden. För att säkra framtida kompetens och underlätta för nya medarbetare att komma in i yrket och branschen erbjuder Gröna arbetsgivare praktikstöd i form av ekonomiskt bidrag till medlemsföretag som tar emot elever från naturbruksgymnasium med inriktning skogsbruk.

Arbetsmarknadsundersökningar visar att det blir allt svårare för arbetsgivare att hitta nya medarbetare med rätt kompetens. Detta påverkar även skogsindustrin, där maskinförare är en särskilt kritisk roll då dagens skogsbruk bedrivs i hög grad med hjälp av maskiner.

För att möta behovet av fler skogsmaskinförare och skogsarbetare erbjuder Gröna arbetsgivare ett praktikstöd när medlemsföretag tar emot elever från naturbruksgymnasium med inriktning skogsbruk. Ersättningen kommer från årsskiftet 23/24 att höjas till 6 000 kronor per maskinvecka (alternativt 1 200 kronor per dag) i max 10 veckor per elev. För praktik i skogsvård är ersättningen 2 000 kronor (alternativt 400 kronor per dag) per vecka i max 2 veckor per elev.

Genom att erbjuda praktikstöd hoppas Gröna arbetsgivare och medlemsföretagen kunna bidra till att öka kompetensen och kvaliteten inom branschen och säkerställa en hållbar framtid för skogsindustrin.

– Praktikstödet är en unik möjlighet där eleverna kan få erfarenhet och utveckla sina färdigheter inom skogsbruket samtidigt som du som entreprenör får ett ekonomiskt stöd för ditt bidrag. Det ger goda förutsättningar för nya talanger att komma in i yrket och branschen och för dig att skapa kontakt med framtida medarbetare, säger Joel Persson, skogsteknisk chef på Södra.

Läs mer om praktikstödet och hur du ansöker på www.grona.org.

Nyfiken på hyggesfritt?

Av flera olika anledningar växer skogsägarnas intresse och nyfikenhet för hyggesfria metoder. Under 2023 har Södra utbildat sin fältpersonal i ämnet och under 2024 kommer vi att fortsätta arbetet med att utforma tjänsten och utbilda entreprenörer för att utföra avverkningar.

Genom webbutbildning och fältdagar har Södras fältpersonal lärt sig mer om möjligheterna och utmaningarna med hyggesfria metoder. Målet är att Södra ska kunna ge en relevant rådgivning till skogsägaren även gällande hyggesfria metoder. Vilka metoder finns, vad ska man tänka på när man utför åtgärder, vad är fördelar och risker och i vilken typ av bestånd lämpar sig metoden har varit delar i utbildningen.

Under 2024 kommer Södra att fortsätta arbetet genom att erbjuda entreprenörer som vill jobba med hyggesfria metoder en anpassad utbildning som innehåller fördjupning i utförande, arbetssätt och förväntningar på dig som entreprenör.

– Vi kan se att intresset för att prova hyggesfritt växer hos skogsägarna. Det är fortsatt i liten skala men vi måste kunna erbjuda även denna avverkningstjänst och göra det på ett bra och kvalitetssäkrat sätt. Är du intresserad och nyfiken ser vi gärna att du tar kontakt med områdeschef eller produktionsledare i det verksamhetsområdet där du är aktiv, säger Henrik Holmberg, skogs-skötselchef på Södra.

Södras nya fryslager möjliggör ökad lastningskapacitet och säkerställer kvaliteten

I mitten av oktober invigdes Södras första fryslager för plantor i Falkenberg. För skogsvårdsföretag och åkare innebär det att fler plantor kan köras ut per dag och vecka under planteringssäsong, samtidigt som kvaliteten säkerställs.

Frysen som ligger i Falkenberg, har utrymme att hantera 40 miljoner plantor, vilket är en kapacitetshöjning med 15 miljoner plantor jämfört med tidigare hyrlösning i Gislaved. Plantfrysen, som är 5 000 kvadratmeter stor med tillkommande ytor för framplockning av laster, ligger i närheten av plantskolan i Falkenberg. Närheten till plantskolan innebär samordningsvinster med befintlig verksamhet och att Södra får en bättre kvalitetskontroll över plantorna från frö till leverans. Till samma anläggning har också byggts en ny packhall för sortering och packning av plantor.

– Vi har tidigare haft en flaskhals i utlastning. Det nya lagret är dimensionerat för att flera lastbilar ska kunna lasta samtidigt, vilket ökar lastningskapaciteten. Det innebär att fler plantor kan transporteras per dag och vecka under planteringssäsong, som nu pågår från cirka vecka 12 till 25, säger Anna Brockmark, skogsvårdsledare.

Fler plantor per vecka skulle kunna ge möjlighet att korta ner planteringssäsongen.

– Både skogsvårdsföretagen och skogsägarna vill ha plantor tidigt, vilket innebär att uppdrags- och direktleveransplantor konkurrerar om utrymmet i lastbilarna. Med

ökad kapacitet hoppas vi att kunna korta planterings-säsongen. Skogsvårdsföretagen börjar plantera i södra Sverige och arbetar sig sedan norrut. För dem är det en fördel att slutföra arbetet tidigare i södra Sverige för att kunna använda personalen på ett mer effektivt sätt. Vår förhoppning är att vara klara med Södras planteringar i början av juni istället för till midsommar, säger Anna.

Fryslaget möjliggör också bättre kvalitetskontroll över plantorna från frö till leverans.

– Kvaliteten säkerställs genom en obruten leveranskedja hela vägen till levererad planta. Det blir inga omlastningar av plantor, utan kedjan är kort från plantskola till fryslager och vidare leverans ut i fält. Det gör att vi med säkerhet kan säga att inga plantor vistats ute innan leverans, vilket är en trygghet för entreprenörer och skogsägare. Större utrymmen gör också att det blir lättare att hålla ordning och reda, säger Anna.

Investeringen i fryslaget som uppgick till 100 miljoner kronor säkerställer tillgång av skogsplantor och möjliggör att Södra kan möta den ökade efterfrågan på plantor av god kvalitet från familjeskogsbruken.

Anna Brockmark

Peter Karlsson, verksamhetschef plantskolorna, sätter in den första lådan med plantor i det nya fryslaget.

Ny kostnadsfördelning i skogsmaskinindex

Under våren har en arbetsgrupp ledd av Skogs-entreprenörerna SE och SCB gjort en översyn av fördelningen på ingående indexserier i skogsmaskinindex, för att se om kostnaden att driva en skördare eller skotare har förändrats sedan nuvarande fördelning togs fram.

I detta beslutade man tidigt att även indexserien för lönekostnader ska ingå i skogsmaskinindex, vilket den inte gör i dagens fördelning.

Södra har sedan länge med lönekostnader i indexregleringen, men är ett index vi räknar in själva. Det finns inte med i de totala indexen för skotare och skördare.

Den nya indexfördelningen för skogsmaskinindex innebär för Södra inga förändringar i vilka index man räknar om priser med. Dock blir fördelningen mellan ingående serier i skogsmaskinindex annorlunda på grund av att lönekostnader nu också är inräknat.

Den förändring vi ser är att andelen lönekostnad blir lägre i nya fördelningarna för skotare och skördare, vilket innebär att prisförändringar i maskinkostnader samt administration och övrigt får en större påverkan än idag.

SKOTARE		
Kostnadsslag	Andel % 2014	Ny modell
Avskrivning	30,2	18,2
Lönekostnader	0	33,3
Räntekostnader	6,5	4,1
Reparation, service, slitdelar	16,9	9,8
Administration och övrigt	5,0	6,4
Drivmedel	33,8	24,9
Diesel		23,7
AD-blue		1,2
Däck och band	7,6	3,2

SKÖRDARE		
Kostnadsslag	Andel % 2014	Ny modell
Avskrivning	35,8	18,7
Lönekostnader	0	29,6
Räntekostnader	6,6	4,1
Reparation, service, slitdelar	23,2	13,6
Administration och övrigt	4,6	7,5
Drivmedel	25,7	25,0
Diesel		24,1
AD-blue		0,9
Däck och band	4,1	1,5

I bilderna visas index för skotare och skördare. I kolumnen kostnadsslag visas de indexserier som utgör skogsmaskinindex. I kolumnen Andel % 2014 visas nuvarande fördelning mellan kostnadsslag. I kolumnen Ny modell % visas nya fördelning mellan kostnadsslag inklusive Lönekostnader.

KONTAKTINFORMATION

Södra Skog, Skogsudden, 351 89 Växjö

Magnus Petersson	Skogsbrukschef	0470-893 53	magnus.petersson@sodra.com
Henrik Holmberg	Chef skogsskötsel	0470-893 65	henrik.holmberg@sodra.com
Joel Persson	Chef skogsteknik	0470-856 29	joel.persson@sodra.com
Jonas Hafmar	Utvecklare skogsteknik och entreprenörsfrågor	0470-892 10	jonas.hafmar@sodra.com
Linus Wildmark	Verksamhetsutvecklare	0470-890 44	linus.wildmark@sodra.com
Pehr Sundblad	Transportutvecklare	0470-855 61	pehr.sundblad@sodra.com
Patrik Lindenbjär	Apteringsspecialist	0470-892 15	patrik.lindenbjär@sodra.com
Anders Ekstrand	Lövskogsspecialist	0470-855 01	anders.ekstrand@sodra.com
Tomas Rahm	Tf miljöchef	0470-893 33	tomas.rahm@sodra.com